

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat  
Postbus 20901  
2500 EX Den Haag

**Datum: 31 augustus 2020**

**Zienswijze op de conceptversie van het Nationaal Milieubeleidskader (NMK)**

Geachte dames en heren,

Graag maakt Cascade gebruik van de mogelijkheid om haar zienswijze in te brengen op het Nationaal Milieubeleidskader (NMK). Cascade is de brancheorganisatie van het oppervlakedelfstoffenwinnende bedrijfsleven waaronder ook de bouwgrondstoffen zand en grind. De leden van Cascade vertegenwoordigen ongeveer 85-90% van de productie van oppervlakedelfstoffen in Nederland (zand, grind, klei en zilverzand).

#### Zienswijze

In het NMK worden 4 bouwstenen aangegeven: 1. Milieuverliezen door vervuiling voorkomen; 2. Beheersen van de risico's op afwenteling; 3. Verbetering van de milieukwaliteit bij bestaande vraagstukken en 4. Verbinding en samenwerking.

Dat zijn uiteraard uitstekende bouwstenen waar een ieder het niet anders dan mee eens kan zijn, zo ook Cascade. Wie kan het oneens zijn met de wens om een schone, veilige en gezonde leefomgeving te borgen?

#### Uitgangspunten NMK

U stelt op bladzijde 5. dat dit milieubeleidskader zich primair richt op het nationaal beleid. Gelukkig geeft u in de zin erna aan dat in het kader van dit milieubeleidskader wel de *internationale* effecten, waaronder afwenteling, behandeld worden. Dat stelt Cascade gerust, want Nederland als klein land staat voor vele zaken (waaronder zeker ook bouwgrondstoffen) niet op zichzelf.

Daarnaast juicht Cascade het toe dat u op bladzijde 7. benoemt dat de *toenemende bevolkingsgroei* een belangrijke onderliggende oorzaak is van milieudegradatie. Hiermee geeft u blijk oog te hebben voor de voorkant van het probleem en niet de neiging vertoont om (alleen) zaken aan de achterkant van een keten probeert op te lossen. Dat kan een verademing genoemd worden.

Op bladzijde 8. geeft u als 1 van de 4 opgaven van het VN-milieuprogramma aan: Op weg naar een koolstofarme en *circulaire economie*. Graag wil ik u onder de aandacht brengen dat een circulaire (bouw) economie vaak wordt vertaald als: alleen nog bouwen met secundaire materialen. Dit lijkt een diep genesteld wensbeeld van velen te zijn, terwijl de circulaire (bouw) economie iets heel anders stelt: een wereld zonder afval. Voor de bouw betekent dit: bouwgrondstoffen gebruiken die cyclus op cyclus hoogwaardig her te gebruiken zijn. Belangrijk onderdeel van circulaire bouw is voorafgaand aan de bouw, dus tijdens het ontwerp, al rekening te houden met hergebruik, reparatie, modulaire onderdelen etc. Het is onnodig om te vermelden dat een circulair ontwerp wel eisen stelt aan de kwaliteit van de te gebruiken grondstoffen. In onze branche vertalen we dit soms wat oneerbiedig naar "*garbage in is garbage out*".

### Vraag naar bouwgrondstoffen in Nederland

Daarnaast is het goed ons te realiseren dat de BV Nederland op dit moment te maken heeft met een groeiende vraag naar bouwgrondstoffen (niet vreemd gezien de groei van de bevolking). In Nederland worden bouwgrondstoffen op een duurzame manier gewonnen en dragen bij aan realisatie van natuurgebieden (biodiversiteit) en waterveiligheid. Ook qua hergebruik doet Nederland het heel goed. Van het Nederlands bouw- en sloopafval wordt tussen de 97 en 98% hergebruikt. Als dit percentage afgezet wordt tegen de vraag naar bouwgrondstoffen blijkt dat met dit percentage ongeveer 15 -20% van de vraag naar bouwgrondstoffen ingevuld kan worden. Dit is onder andere becijferd door het EIB en TNO.

Meer van dit secundaire materiaal is **niet beschikbaar** op transporteerbare afstand. We bouwen tenslotte veel meer dan we slopen. Het EIB heeft in diverse presentaties aangegeven dat het winnen van minder primaire grondstoffen onherroepelijk zal leiden tot stagnatie in de bouw. Daarnaast is de kwaliteit van secundair materiaal op dit moment nog discutabel. Er is in het verleden niet gebouwd volgens de principes van de circulaire economie en we hebben dus te maken met niet demontabele delen en vermengde en vervuilde grondstoffen, erg lastig om schoon (CO2 technisch duur) terug te winnen.

Op bladzijde 8. benadrukt u nog een van de 4 opgaven van het VN-milieuprogramma: streven naar afnemende afhankelijkheid van niet-vernieuwbare grondstoffen (mineralen, metalen, fossiele energiedragers) en ont koppeling van milieudruk. Als branchevereniging met leden die staan voor delfstoffenwinning slaan wij uiteraard aan op “mineralen grondstoffen”. Er is alle begrip voor de wens minder afhankelijke te zijn van dergelijke grondstoffen, dit is echter wel lastig te rijmen, zeker als dit bouwgrondstoffen betreft, met de te verwachten enorme bevolkingsgroei die u zelf ook beschrijft op bladzijde 7. De visie dat wanneer er duurzamer omgegaan wordt met grondstoffen, dit vanzelf leidt tot een situatie waarin er minder grondstoffen kunnen / behoeven gewonnen te worden gaat dan ook niet op. Daarnaast is er bij de Nederlandse delfstoffenwinning nauwelijks sprake van milieudruk en dragen onze projecten op de lange termijn juist bij aan een beter milieu (o.a. door het verhogen van de biodiversiteit) en leefbaarheid (door waterveiligheid en het vasthouden van water door retentie gebieden te realiseren). De geringe milieudruk die resteert is goed te reguleren via vergunningen.

*Cascade kan zich dan ook niet vinden in de visie dat bij hergebruik van grondstoffen als “vanzelf” minder primaire winning plaats kan vinden. Dit is echt een misvatting in uw conceptversie van het Nationaal Milieubeleidskader. Cascade is nadrukkelijk van mening dat delfstoffen winning waaronder zand- en grindwinning juist bij draagt aan een beter milieu.*

Momenteel ziet Cascade dat de overheden (provincies) de wens naar minder vraag naar primaire grondstoffen probeert te tackelen door nagenoeg geen nieuwe vergunningen voor winning van delfstoffen meer uit te geven, met de ijdele hoop dat dan de vraag vanzelf afneemt? Over oplossingen aan de achterkant van de keten zoeken gesproken.. dit is kansloos.

Deze manier van werken leidt slechts tot grondstoffen halen van (veel) verder weg, met meer transport als gevolg.

Nederland is een van de meest ontwikkelde landen als het gaat om bescherming en compensatie van natuur en biodiversiteit (inclusief vergunningverlening en handhaving bij de winning van mineralen/ delfstoffen). In veel andere landen zien we een veel minder zorgvuldige omgang met deze thema's en naast het transport dat nodig voor het halen van bouwgrondstoffen van ver, is dit geen goede weg.

Reden van Cascade om verheugd te zijn over hetgeen u schrijft op bladzijde 5., namelijk om ook oog te hebben voor internationale effecten, waaronder afwenteling.

Het stagneren van winning van grondstoffen in Nederland zal (en heeft nu reeds) het effect hebben dat deze uit andere landen worden opgehaald, een zeer onwenselijke vorm van afwenteling, hetgeen het Nationaal Milieubeleidskader juist zegt te willen tegengaan.

#### Bijdrage delfstofwinning aan ambities NMK

Verder vindt Cascade het van belang erop te wijzen dat *juist* de winning van primaire grondstoffen zoals de leden van Cascade dat in Nederland doen, bijdraagt aan diverse belangrijke ambities die genoemd worden in het NMK. In het kader van de Europese doelstellingen van 2030 draagt het winnen van grondstoffen aantoonbaar (*Delfstoffenwinning en Natuur, Wageningen University & research, 2018*) bij aan vergroten van biodiversiteit. De delfstoffenwinning kan gezien worden als hofleverancier van natuurgebieden. Bij de Cascadeleden is er dan ook geen sprake van een broos draagvlak voor milieumaatregelen, zoals u noemt in de inleiding van het NMK. Integendeel, de leden werken juist aan duurzame winning, en dat ook nog vanuit een win-win gedachte. Onze branche kan daardoor juist een voorbeeld zijn voor andere branches, het toont aan dat milieuschade voorkomen kan worden en dat er juist milieuwinst geboekt wordt.

Ook dragen projecten in het kader van winning van oppervlakedelfstoffen bij aan vermindering van negatieve effecten van klimaatverandering. Verbreden van rivieren om de groeiende piekafvoer momenten aan te kunnen, het creëren van retentiegebieden om water langer in gebieden vast te houden om verdrogingproblematiek tegen te gaan, vormen standaard onderdelen van de projectplannen die ten alle tijden met de overheid worden ontwikkeld en vastgesteld.

Zowel het creëren van biodiversiteit als het vergroten van waterveiligheid dragen bij aan het expliciete belang van gezondheid zoals genoemd onder de Omgevingswet. De huidige wijze van productie van primaire grondstoffen is naar mening van Cascade dan ook uiterst duurzaam.

Aan de onder het VN-milieuprogramma genoemde koolstofarme economie geven de leden van Cascade invulling door stapsgewijze verregaande elektrificatie van het materieel door te voeren en bijvoorbeeld de realisatie van zonnepaneelvelden (veelal drijvend op water maar ook op land).

#### Conclusie

In conclusie wil Cascade aandringen om in de verdere uitvoering van het Nationale Milieubeleidskader niet zozeer in te zetten op het -met oogkleppen op- afbouwen van (bouw)grondstofwinning (en de vraag naar grondstoffen daarbij dus wel goed in ogenschouw te nemen) maar juist op duurzame winning in combinatie met andere maatschappelijke doelen. Ook op het schoonhouden van grondstoffen in de keten moet een focus liggen. Dit om (hoogwaardig) hergebruik in de toekomst te garanderen. Tevens verzoek ik u dringend de positieve bijdrage van grondstofwinningsprojecten aan de natuurontwikkeling, biodiversiteit, waterveiligheid, de bestrijding van klimaateffecten in acht te nemen en vanuit daar de vraag te stellen of (de wens) het afschalen van –noodzakelijk- primaire grondstoffenwinning (in Nederland) uiteindelijk niet ten koste zal gaan van veel belangrijke ambities die genoemd worden in het NMK.

Bij vragen is Cascade uiteraard beschikbaar voor het geven van een nadere toelichting.

Hoogachtend,



A handwritten signature in blue ink, appearing to read "L.A.C. van der Voort".

ir. L.A.C. (Leonie) van der Voort  
Directeur Cascade